

Ad, GLOSÝ, Z DOPISŮ

Když má člověk sedmdesát

Lenka Gazdová

Zbyněk Vybíral se ve svém článku v-novaném životnímu jubileu pana profesora Kratochvíla svěřil, že někdy přemýšlil nad tím, jak jsou pedagogové vnímáni vysokoškolskými studenty a rád by věděl, jak se někteří dívají na takovou osobnost, jako je pan profesor.

Patřím k lidem, kteří byli jeho studenty. Pan profesor byl vždy pověstný svým klasickým vzděláním, kterého se mu dostalo již na gymnáziu a projevovalo se tak, že nikdy studentovi neodpustil, pokud se svým mateřským jazykem zacházel jako barbar. Myslím si, že mnohý z mých kolegů s úsměvem, ale i úctou vzpomíná na písemnou předlohu s osnovou mluveného projevu, kterou každý rok pan profesor studentům rozdává a učí je, aby tyto zásady dodržovali. Jeho přístup v tomto směru vedl mnohé kolegy, kteří zůstali mateřským jazykem méně dotčení, aby vyhledali své přátele-češtináře a požádali je o kontrolu svých diplomových prací či referátů, protože nechťeli panu profesorovi přivodit zdravotní újmu, když uvidí jejich cit pro shodu přísudku s podměttem, přívlastek těsný a volný, výšiny z vazeb apod.

Každý rok pro studenty čtvrtého ročníku psychologie v Olomouci zařizuje pan profesor týdenní pobyt v Praze. Za ten týden studentii doslova proběhnou sexuologickým ústavem, Psychiatrickou léčebnou v Bohnicích, pracovištěm psychoanalytiků na Břehovské, RIAPSem, nebo ESETem, Drop-inem nebo Sananím a Horní Palatou, kde mají možnost setkat se s mnoha zajímavými lidmi, kteří se věnují psychologii v našem hlavním městě. Tato akce má mezi studenty velký ohlas a následující ročník se na ni vždy velmi těší.

V současné době mohu nabídnout svůj pohled na profesora Kratochvíla i jako jeho kolegyně. I když mi v roce 2000 odpovídal na mou žádost o práci v Psychiatrické léčebně v Kroměříži zamítavě, působila jeho odpověď mile nejen zvolenými formulacemi, ale i doplněním xerokopii pohledu Kroměříže. Jak jsem později zjistila, je to jeho zvyk. Myslím si, že pěkný. Adresátovi snad udělá nejen radost, ale trochu jej i navnadí k návštěvě Kroměříže. V roce 2001, kdy už jsem byla rozhodnutá, že od října nastupuji jako vojenský psycholog, se pan profesor ozval znovu. A vše bylo jinak. Nabízel sice malý plat, ale krásnou Kroměříž, jak sám řekl. Někdy zapomněl na sebe a to, co nám po celou dobu tudíž říkal: „Myslím si, že je dobré, když každý psycholog začne klinikou. Může dělat cokoliv, ale v klinice se naučí to, od čeho se pak může celý život odrážet.“ Já jsem si to však pamatovala. A tak zvítězila krásná Kroměříž s léčebnou, která je „secesním architektonickým skvostem“, a práce vedle pana profesora.

Nelituji. Dnes už Standa je pro mne neodmyslitelnou součástí mého pracovního dne. Vůbec nevdám, že je mezi námi skoro čtyřicet let věkového rozdílu. Standa mě každým dnem přesvědčuje o tom, jak je dobré, že spolu můžeme pracovat. Jen několik příkladů. Když jsem nastoupila na oddělení psychologie, měla jsem potřebu našemu společnému pracovnímu prostředí vtisknout trochu i svoji tvář. A zjištění? Standa uvažuje stále pružně. I když ze všech mých nápadů není přímou nadšen, vždy je zváží a najdeme kompromis. Většina mých kolegů z Kroměříže si vybírala jako svůj psychoterapeutický výcvik Integru. Já navštěvuji výcvik v systemické terapii. Standa to překvapilo, ale akceptuje to. Kdykoliv a kdekoliv doktorce Cjuričové, která je jedním z mých lektorů, vyjde článek, najdu jeho xerokopii na svém psacím stole a stejně je to s jakoukoliv zajímavostí, kterou Standa objeví. Je mezi námi nepsané pravidlo, že když jeden z nás si zakoupí knihu, informuje o tom toho druhého s nabídkou k zapůjčení.

Dne 14. července 2002 jsem měla možnost zúčastnit se slavnostního předávání Ceny Františka Palackého, kterou uděluje Univerzi-

ta Palackého v Olomouci jednou za dva roky za vynikající výsledky tvůrčí činnosti na poli vědy a kultury. Standa uvedl do auly s děkany všech olomouckých fakult za zvuku fanfár děkan Filozofické fakulty Vladimír Řehan, který pak o něm vlídně pohovořil. Cenu mu předala rektorka Jana Mačáková. Když začal Standa spatra svůj projev, v duchu jsem před sebou viděla jeho osnovu a šla bod po bodu. Přesně se jí držel. Můj muž, který je také jedním z jeho bývalých studentů, o něm ten den s obdivem prohlásil: „Nikdy nepochopím, jak může být někdo manický systematick.“

V minulosti mě učili, že před velkou osobností se dávat dolů z hlavy klobouk, strká se do podpaždí a s uctivou úklonou se zdraví. Díky Standa vím, že si velkých kapacit mohu vážit, aniž si u toho hnu páteří.

Ad) Zrnění číslo 2
v Konfrontacích 2/2002
(„Moje dítě je tyran“)

Přál bych mamince i pisateli Zrnění, aby neulpěli u názvu. Kdyby knížkou „Malý tyran“ zalistovali, nejspíš by se do ní i začítli a zjistili by, že autorce Jiřině Prekopové (kniha vyšla u nás prvně v r. 1993 je nyní na trhu v dotiscích, v Německu byla léta na listině bestsellerů) nešlo o to diskvalifikovat nálepkou ani dítě, ani matku. Zaměření knihy je zcela psychoterapeutické, v prorodinném, systemickém smyslu tak blízkém Konfrontacím. Vím o řadě rodičů, kteří se k nám chystali na poradě či k terapii, ale po přečtení Malého tyрана porozuměli vzájemným souvislostem svého vlastního jednání a chování svých dětí a návštěvy ani nebylo zapotřebí. P. S. Konfrontace jinak u nás rádi a s užitkem čteme.

Jaroslav Šturma
Dětské centrum Paprsek, Šestajovická 19,
198 00 Praha 9

Ad S. Kratochvíl (rubrika „Jubileum“ z minulého čísla)

Na semináře se Standou Kratochvílem, „Čechoameričanem“ žijícím na Moravě, mám též krásné vzpomínky (z let 1970-75). Shodl jsem se s ostatními frekventanty jeho kursů na tom, jak nás jeho přednášky, praktická cvičení i demonstrace aktivovaly a jak ten elán, to nadšení vždy ještě několik týdnů přetrvávalo. Když o tom teď přemýšlím a snažím se to vysvětlit, tak zjišťuji, že mi nějak nestačí psychoanalytický výklad ve smyslu identifikace s jásným ideálem či narcistické spojení s rodičovským omnipotentním imagem. Spíše jsem s ním zůstával i nadále ve vnitřním dialogu (i později, co se týče jeho integrativních snah v psychoterapii). Štal se součástí mého vnitřního světa. A jaký to mělo pro každého novém setkání úti-něk? Vždycky ve mně jeho osobnost něco oslovila, probouzela nové motivace (to, co člověka pohání) a nové cíle (to, co člověka přitahuje, dává smysl). Standa oživoval, oslovoval vztahovost, zvědavost i radost nad možnostmi, jež se ve vztazích otevírají; byl (a je) jakýmsi apoštolom možných změn k lepšímu - ovšem za cenu poctivé práce na sobě i vztazích k druhým.

Jan Poněšický, 3. 8. 2002

GLOSÝ

Mějme odvahu vzdát se vědění

Josef Zvoníček

Již delší dobu se mi rodí v hlavě reakce na vystoupení, respektive poznámku J. Poněšického v Trenčianských Teplících. Již nevím zda to bylo v návaznosti příspěvek Z. Vybírala (to ale není podstatné), podstatné je, o čem ta poznámka byla.